

[Johs. Christiansen.]

sagt ikke alene giver stort ekstraarbejde, men naturligvis også en forringelse af rentabiliteten. Ikke mindst den højtærede minister, der selv er fremtrædende sukkerroedyrker, ved, hvad det betyder, når roerne kan fragtes pr. vogn eller bil direkte fra mark til fabrik. Og jeg vil gerne i denne forbindelse tilføje, at samtlige øens landbrugere er sukkerroedyrkere. Tænk, hvad det vil sige, hvis det sætter ind med hård vinter, før sukkerkampagnen endnu er forbi, men tænk, hvad en isvinter i det hele taget vil betyde for denne øs befolkning. Farvandet mellem Nyord og Stege fryser forholdsvis hurtigt til, så postbåden ikke kan gå. I en sådan situation er det strengt at klare dagen og vejen for beboerne; da må al transport foregå ved hjælp af en lille pram, der udgør det for færge mellem øen og Ulfshale, og som højest kan fragte 500 kg gods ad gangen. Ad denne besværlige vej skal så daglig mælkeleverancerne til tørmælkefabrikken i Stege foregå, ligesom der naturligvis også jævnlig på denne måde er tale om kreaturtransporter.

Forøvrigt er forholdene så fortvivlede, at man vistnok personligt må opleve dem for rigtigt at kunne sætte sig ind i de vanskeligheder, som øens beboere har at slås med. Sygetransporter f. eks. foregår her som for 30 år siden. Lad mig nævne et enkelt eksempel. En patient skulle til København for at blive underkastet en hurtig og alvorlig operation. Det var i marts måned. Der var megen drivis i farvandene, og den eneste mulighed var at lade en båd fragte patienten direkte over til Kalvehave. Kahytspladsen var imidlertid så snæver, at båren med patienten ikke kunne komme ind, men måtte stå i frost og kulde på dækket lige til Kalvehave. Patienten klarede det, men det er ikke altid, det går godt, når sygetransporter er henvist til at foregå på den måde.

Jeg har tidligere nævnt skoleforholdene. Råd til at holde læreruddannede kræfter har denne lille kommune ikke. Præsten på øen må da forpligte sig til at forestå skoleundervisningen. Nogen absolut heldig ordning er dette naturligvis ikke, og den ligger i alt fald ingenlunde på linie med de krav, der er nedfældet i skoleloven af 1937. Hvis der var en dæmning, kunne øens skolesøgende børn få deres undervisning ved Stege bys veludbyggede skolevæsen. Hertil kommer, at øens unge ville kunne søge aften-skole, kursus o. lign. i Stege, hvad de altså er afskåret fra under de nuværende elendige trafikforhold.

Adskillige andre alvorlige ulemper kunne

anføres. Mit hovedargument er, at øens af-folkning foregår med rivende hast. Dette betyder et befolkningsmæssigt tab, men også et nationaløkonomisk, da det tidspunkt må forudses, da der ikke bliver folk nok på øen til at drive jorden på forsvarlig vis. Maskinstationer kan landmændene iøvrigt heller ikke opnå forbindelse med, når de er afskåret fra nabokommunernes landboere.

800 000 kr. for en dæmning her er et stort beløb, indvender den højtærede minister. Ja, det er med en rentefod på 4½ pct. 36 000 kr. om året foruden afskrivning, men får øen tidssvarende trafikforhold, så vil den deraf flydende større nationalindkomst jo langt overstige dette beløb, så også ud fra den synsvinkel vil det være uforsvarligt ikke at bygge den dæmning, der er tale om. Jeg opfordrer derfor endnu en gang ministeren til at søge sagen fremmet. Subsidiært må jeg henstille, at amtet snarest tilendebringer den prøvelse af det foreliggende projekt, som er fundet fornøden, og at dæmningsarbejdet derefter påbegyndes, såsnart det igen bærer fremad med hensyn til landets økonomi.

Den højtærede forsvarsministers svartale af 30. november var imponerende både ved sin længde og ved sit indhold. Jeg takker overvældet, men må alligevel samtidig beklage, at ministeren dog på et enkelt punkt gik udenom. Jeg tænker på de relativt store omkostninger, der er forbundet med fremstillingen af bladet „Folk og Værn“. Dette blad bliver stadig flottere i udstyr, og jeg tror også større i sidetal. Såvidt jeg er underrettet, har staten et årligt underskud på dette blad på ca. 40 000 kr. Det er penge, der kunne spares, i hvert fald står de efter mit skøn ikke i noget som helst rimeligt forhold til den nytte, bladet gør.

Angående pjecen „Før sessionen“, der i sine hidtidige oplag ingen oplysninger har indeholdt om den adgang, der er for unge til at vælge civilt arbejde i stedet for militærtjeneste, opfattede jeg ministerens udtalelser som imødekommende overfor min kritik. Han sagde, at det ikke ville bringe ham i nogen form for affekt, hvis man i nye oplag af pjecen indførte sådanne oplysninger. Bortset fra at den højtærede minister ikke oplyste noget om det i sig selv ganske interessante spørgsmål, hvor mange former for affekt han mener at kunne komme i, tilfredsstillede hans udtalelser om pjecen mig altså, og jeg tør vel så gå ud fra, at det af mig påtalte forhold vil blive rettet.

Mindre tilfredsstillende var ministerens svar på min henstilling om, at tjenestetiden